

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
na rokovanie HSR SR dňa 25. 03. 2024

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“)

1. Postoj APZD k návrhu

APZD súhlasí s predloženým materiálom a odporúča ho po zapracovaní pripomienok na ďalšie legislatívne konanie.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

K návrhu zákona sa realizovali viaceré rokovania a rozporové konania. Pôvodná pripomienka APZD a ZSPS smerovala k stiahnutiu návrhu zákona ako celok. **Po ďalších diskusiách a druhom rozporovom konaní pretrváva rozpor, v akom okamihu vzniká povinnosť dodávateľa stavebných prác vyplatiť mzdu zamestnancom svojho subdodávateľa.**

K dôvodom návrhu zákona:

Právna úprava vyšla z reakcie MPSVR SR na výtku Európskej komisie. Podľa nej Slovensko pri transpozícii EÚ smernice postupovalo diskriminačne a podmienku zaviesť tzv. subdodávateľskú zodpovednosť uplatnila iba vo vzťahu slovenský dodávateľ – zahraničný subdodávateľ stavebných prác. Návrhom zákona sa má subdodávateľská zodpovednosť rozšíriť aj na vzťah slovenský dodávateľ – slovenský subdodávateľ stavebných prác. Pričom:

1. SR už má zaužívané mechanizmy, ako ochrániť zamestnancov pred nevyplatením miezd zamestnávateľom (povinný odvod do garančného fondu na úhradu nevyplatených miezd, kontrolné mechanizmy inšpekcie práce, súdne konania) a prijatie dodatočnej ochrany pri nevyplatení miezd na iný hospodársky subjekt považujeme za nadbytočný.
2. Obdobnú výtku obdržali viaceré krajiny EÚ a aj viaceré z nich sa rozhodli jej nevyhovieť aj s vedomím rizika, že im hrozí infringement. Reakciou SR je zmena podnikateľského prostredia. Znenie výtky EK nám ani na základe žiadosti nebolo sprístupnené, takže nepoznáme jej skutočný obsah ani reakciu SR na ňu.

Pripomienka s pretrvávajúcim rozporom

Návrh zákon zavádza novú zodpovednosť v sektore stavebníctva.

Ak subdodávateľ stavebných prác nevyplatí mzdu svojim zamestnancom, povinnosť vyplatiť ich mzdu prechádza na dodávateľa služby v rozsahu minimálnej mzdy – tzv. subdodávateľská zodpovednosť.

V zmysle návrhu zákona sa dodávateľ služby prenesenej povinnosti môže aj **zbaviť a to tak, že si už pri výbere subdodávateľa preverí** – eliminuje riziko, že ide o subdodávateľa, ktorý svojim zamestnancom nevyplatí mzdu.

Podľa návrhu zákona možnosť „vyvinieť sa“ zo zodpovednosti ale už nebude platiť, **ak dodávateľ služby bude v omeškaní so splatným zmluvným záväzkom (platbou) voči subdodávateľovi.**

Postoj APZD

Takéto **omeškanie s platbou môže byť na strane dodávateľa aj oprávnené**. Napríklad z dôvodu, že dodávateľovi neuhradil platbu hlavný investor alebo subdodávateľ si nesplnil záväzky voči dodávateľovi a uplatnila sa reklamácia alebo iná zmluvná sankcia. Na tieto prípady zákon nemyslí.

Sme presvedčení, že nie je ohrozená ochrana týchto zamestnancov. Už dnes existujú viaceré možnosti, ako sa zamestnanci dokážu účinne brániť voči nevyplateniu mzdy svojim zamestnávateľom:

- povinnosť poskytovať mzdu vyplýva zamestnávateľom zo zákona – mimosúdne a súdne konania,
- zamestnávateľ odvádza sociálne odvody do garančného fondu, z ktorých sa pri jeho platobnej neschopnosti takéto plnenie môže poskytnúť,
- zamestnanec sa môže obrátiť na inšpekciu práce, ktorá vykoná kontrolu zamestnávateľa a pod..

Preto navrhujeme preformulovať § 130a ods. 7 spôsobom, že subdodávateľská zodpovednosť nevznikne v prípade:

- a) ak si dodávateľ služby svojho subdodávateľa dostatočne preveril (z verejne dostupných zdrojov),
- b) ak si dodávateľ služby svojho subdodávateľa dostatočne nepreveril a príde k omeškaniu platieb, ktoré by preukázateľne spôsobili neschopnosť subdodávateľa uhradiť mzdu svojim zamestnancom.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Účelom návrhu zákona je odstrániť nesúlad slovenských vnútroštátnych opatrení so smernicou EPaR 2014/67/EÚ o presadzovaní smernice 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb.

Cieľom je rozšíriť existujúcu subdodávateľskú zodpovednosť za vyplatenie mzdy pri cezhraničnom poskytovaní služieb aj na tie vnútroštátne, avšak výlučne len na oblasť stavebníctva.

Rozbor návrhu zákona:

Zavádza sa nový typ zodpovednosti – spoluzodpovednosť za vyplatenie mzdy v subdodávateľských vzťahoch pri poskytovaní stavebných prác:

- ide o zodpovednosť dodávateľa služby na území Slovenskej republiky za poskytnutie nevyplatenej mzdy namiesto jeho zamestnávateľa (subdodávateľa),
- predmetom obchodného vzťahu musia byť stavebné práce napr. pri konštrukcii, oprave, údržbe, prestavbe alebo demolácii budov (konkrétne typy činností bližšie špecifikuje nová príloha č. 1aa),
- dodávateľ musí byť koncovým poskytovateľom služby v oblasti stavebníctva.

Podmienky uplatnenia zodpovednosti dodávateľa:

- zamestnanec, ktorý neobdržal mzdu, môže o jej vyplatenie písomne požiadať dodávateľa do 6 mesiacov odo dňa jej splatnosti,
- dodávateľ poskytne zamestnancovi subdodávateľa mzdu najviac v rozsahu minimálnej mzdy a do 30 dní od doručenia žiadosti a len za dni/hodiny vykonávanej práce podľa obchodného vzťahu,
- subdodávateľ je povinný dodávateľovi poskytnúť súčinnosť pre overenie žiadosti a získanie osobných údajov.

Dodávateľ môže odoprieť vyplatenie mzdy zamestnancovi subdodávateľa, ak pri výbere subdodávateľa postupoval s náležitou starostlivosťou a mohol teda predvídať, že subdodávateľ nebude poskytovať svojim zamestnancom mzdu.

V rámci preverovania schopnosti/ochoty subdodávateľa vyplatiť mzdu zamestnancom sa posudzujú najmä tieto skutočnosti:

- o personálne prepojenie dodávateľa služby a subdodávateľa,
- o či nemá subdodávateľ dlhy na daniach, clách a verejnom poistnom, či mu nebola uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie,
- o či nie je subdodávateľ v konkurze alebo likvidácii,
- o či cena subdodávky nie je bez ekonomického opodstatnenia neprimerane nízka,
- o či subdodávateľ vykonáva činnosť menej ako 6 mesiacov.

Povinnosť poskytnúť nevyplatenú mzdu zamestnancom subdodávateľa vzniká vždy, ak si dodávateľ nesplnil svoje peňažné záväzky voči subdodávateľovi tj. aj bez ohľadu, ak si ho pri výbere dôkladne preveril.

Dodávateľ je oprávnený požadovať od subdodávateľa náhradu za poskytnuté mzdy.

Predpokladaná účinnosť: 1. augusta 2024 a bude sa vzťahovať len na právne vzťahy uzavreté po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

4. Rozbor stanovísk sociálnych partnerov

AZZZ, RÚZ ani SOS neuplatnili k návrhu zákona žiadne pripomienky.

KOZ uplatnila 4 zásadné pripomienky, z ktorých boli 2 akceptované.